

Lovforslag nr. L 58. Fremsat den 29. oktober 1987 af Birthe Hansen (SF), Margrete Auken (SF), Tommy Dinesen (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Inger Harms (SF), Leif Hermann (SF), Birgitte Husmark (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Rahbæk Møller (SF), Ebba Strange (SF) og Jens Thoft (SF)

Forslag

til

Lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning m.v. af tobaksvarer

Kapitel 1

Sikring af røgfri miljøer

§ 1. Lovens formål er at sikre røgfri miljøer samt at begrænse tobaksrygningens gener og helbredsskadelige virkninger for såvel aktive som passive rygere.

§ 2. I alle offentlige institutioner og virksomheder udfærdiges reglement vedrørende rygning så betids, at reglementet kan bringes i anvendelse fra lovens ikrafttrædelse.

Stk. 2. Reglementet, hvis formål er at værne mod passiv rygning, udfærdiges efter følgende retningslinier:

- a) Rygning under møder er kun tilladt, såfremt alle tilstedeværende er enige herom.
- b) Arbejdspladser skal indrettes således, at enhver ansat har ret til ophold i et arbejdslokale, hvor der ikke forekommer gener fra rygning.
- c) Venterum og lignende, herunder ventelokaler hos personer, der i henhold til autorisation driver selvstændig praksis inden for sundhedssektoren, indrettes enten helt røgfrit eller opdeles således, at passiv rygning forhindres.
- d) Spiserum m.v. opdeles i afdelinger for rygere og ikkerygere.
- e) Tobaksrygning er ikke tilladt i lokaler, der er indrettet som undervisningsrum på offentlige institutioner eller arbejdspladser.
- f) Eksisterende begrænsninger i rygning i offentlige transportmidler opretholdes.

§ 3. På arbejdspladser, hvor der er oprettet samarbejdsudvalg, udfærdiges reglementet efter de for samarbejdsudvalgsvedtagelser gældende regler. Udfærdigelsen af reglementet kan dog overtages af sikkerhedsudvalget.

Stk. 2. I undervisningsinstitutioner m.v., hvor det ved lov eller regler, der er fastsat i henhold til lov, er bestemt, at styrelsen af den pågældende institution varetages af andre organer med repræsentanter for ansatte, elever, uddannelsessøgende, patienter m.v., udfærdiges reglementet i henhold til de for disse organer gældende regler.

Stk. 3. I institutioner og på arbejdspladser, hvor der ikke findes samarbejdsorganer af den i stk. 1 og 2 nævnte art, påhviler det ledelsen at udarbejde udkast til reglement, der skal forelægges medarbejderne til godkendelse.

§ 4. De i henhold til § 2 udfærdigede reglementer indsendes til embedslægeinstitutionen, der foretager en registrering og påser, at bestemmelserne i dette kapitel i øvrigt overholdes.

Kapitel 2

Mærkning m.v. af tobaksvarer

§ 5. Alle tobaksprodukter, der markedsføres i Danmark, skal forsynes med en advarsel, der gør opmærksom på tobaksrygningens helbredsskadelige virkninger.

§ 6. I advarselsteksten på cigaretpakninger skal der være en angivelse af de væsentligste af de sundhedsskadelige stoffer indeholder, produktet, samt i hvilke mængder de er indeholdt i produktet.

Stk. 2. Sundhedsministeren kan fastsætte regler for mærkning af andre tobaksprodukter.

§ 7. Sundhedsministeren fastsætter i samarbejde med det i henhold til lov om et forebyggelsesråd og et tobaksskaderåd nedsatte Tobaksskaderåd regler om advarsler på tobaksprodukter og i reklamer.

Kapitel 3

Straffebestemmelser

§ 8. Overtrædelser af §§ 2, 5 og 6 straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 6, stk. 2, og § 7, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelse af bestemmelserne i kapitel 2, der begås af aktieselskaber, anpartsselskaber og andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Kapitel 4

Ikrafttrædelse

§ 9. Loven træder i kraft den 1. juni 1988.

§ 10. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den 28. maj 1986 vedtog Folketinget et beslutningsforslag fremsat af Det Radikale Venstre (Forslag til folketingsbeslutning om sikring af røgfri miljøer, se Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 7047, 9384 og 11996 samt tillæg A sp. 4745, tillæg B sp. 1849 og tillæg C sp. 913). Folketingsbeslutningen opfordrede regeringen til at tage initiativer til sikring af røgfri miljøer og herunder bl.a. fremsætte forslag til lov om markedsføring af tobaksvarer efter nærmere i beslutningsforslaget angivne retningslinier.

Som følge heraf fremsatte indenrigsministeren den 14. januar 1987 forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. Samtidig fremsatte indenrigsministeren forslag til lov om et forebyggelsesråd, der indeholdt forslag om nedsættelse af et tobaksudvalg. Gennem vedtagelsen af nogle ændringsforslag ved 2. behandling blev dette lovforslag ændret således, at der skulle nedsættes et uafhængigt tobaksskaderåd.

Lovforslaget om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. forkastedes ved 3. behandling den 4. juni 1987.

Dermed efterlod Folketinget sig et meget væsentligt uløst problem, som forslagsstillerne til det nævnte radikale beslutningsforslag havde peget på. Personer, der generes af passiv rygning, og personer med allergi måtte efter forkastelsen af lovforslaget den 4. juni 1987 selysagt opfatte Folketingets behandling som udtryk for manglende alvor og energi i begrænsningen af de gener, de pågældende grupper udsættes for. Forslagsstillerne har derfor med nærværende lovforslag søgt at udarbejde et lovforslag, der medtager de oprindelige principper i folketingsbeslutningen, og har samtidig søgt mere praktiske og decentrale løsninger på passivrygningens problemer.

Lovforslagets grundlæggende idé er, at offentlige institutioner og arbejdspladser skal udfærdige reglementer vedrørende rygning. Udgangspunktet for disse reglementer er, at personer, der generes af tobaksrygning, er berettiget til at være fri for

denne gene. Omvendt er rygere også berettiget til at pusle med deres last, idet de dog må tåle de nødvendige begrænsninger i udfoldelsen heraf af hensyn til ikkerygere.

Hvordan disse principper nærmere skal virkeliggøres, er Folketinget næppe i stand til detaljeret at fastlægge. Lokale forhold betinget af bygningsmæssige indretninger m.v. vil selvsagt ofte give meget forskellige løsninger på problemerne vedrørende passiv rygning.

Forslagsstillerne har derfor bestræbt sig på at formulere lovforslagets materielle bestemmelser så fleksibelt, at den nærmere udfyldning kan ske under hensyntagen til forholdene på den enkelte arbejdsplads eller på den enkelte institution.

Forslagsstillerne har endelig overvejet at udstrække lovforslagets anvendelsesområde til også at omfatte private arbejdspladser m.v., men har afstået herfra ud fra den betragtning, at forholdene på det private arbejdsmarked også i denne henseende bør reguleres gennem aftaler mellem de ansatte og virksomhedens ledelse og reguleres via gældende samarbejdsudvalgsregler. Det bemærkes dog, at lovforslaget forventes at få en afsmittende virkning på det private arbejdsmarked, og forslagsstillerne ønsker, at udviklingen med hensyn til beskyttelse af passive rygere følges nøje med henblik på en eventuel senere lovregulering.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Ad §§ 1-2

Bestemmelsen i § 2, stk. 2, litra b, omfatter i modsætning til det af indenrigsministeren fremsatte forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. kun selve arbejdsstedet. Således falder toiletter, gangarealer og andre lokaliteter beregnet til kortvarige ophold uden for bestemmelsen. Bestemmelsen fastlægger ikke, hvorledes arbejdsstedet skal indrettes, hvis f.eks. en ryger og en ikkeryger må opholde sig i samme arbejdsrum. Såfremt arbejdslokalet imidlertid ikke kan indrettes, således at gener fra rygning undgås

for ikkerygere, kan dette problem kun løses ved et rygeforbud i det pågældende lokale.

I offentligt ejede restaurationer m.v. vil lokalerne almindeligvis kunne indrettes i afdelinger for henholdsvis rygere og ikkerygere, men serveringspersonale og andre vil efter omstændighederne blive udsat for tobaksgener fra gæster i det pågældende etablisement.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at den ansatte som udgangspunkt bør have krav på beskæftigelse i et røgfrit miljø, men omstændigheder som sygdom, ferie og spidsbelastninger kan føre til, at den pågældende medarbejder må påtage sig arbejdsopgaver, der kortvarigt udsætter den pågældende for gener fra rygning.

Ad § 2, stk. 2, litra c og d

Bestemmelserne tilsigter, at ventesale m.v. enten indrettes helt røgfrit eller opdeles i afdelinger for ikkerygere og rygere. Kantiner, lærerværelser m.v. opdeles ligeledes i afdelinger for rygere og ikkerygere.

Ad § 2, stk. 2, litra e

Bestemmelsen sikrer, at der ikke finder rygning sted i undervisningslokaler. Bestemmelsen omfatter lokaliteter i alle undervisningsinstitutioner, hvis virksomhed overvejende finder sted på grundlag af offentlige tilskud. Udgangspunktet for en afgrænsning af undervisningsinstitutioner, der falder ind under lovforslaget, er den opdeling, der er foretaget i lov om offentlig forvaltning.

Ad § 2, stk. 2, litra f

Rygning i offentlige transportmidler, herunder fly, udgør efter forslagsstillernes opfattelse ikke noget stort problem, idet transportøren stort set undtagelsesfrit har foretaget opdeling i afdelinger for rygere og ikkerygere. Bestemmelsen udelukker dog ikke, at utilfredsstillende ordninger ændres.

Ad § 3

Bestemmelsen tilsigter, at regler vedrørende rygning udformes i et nært samarbejde mellem ansatte og ledelse. Således skal reglementet vedtages i en virksomheds hovedsamarbejdsudvalg, hvis et sådant er oprettet, evt. efter forberedelse i samarbejdsvalgene i de enkelte afdelinger. Ansvaret for reglementets udfærdigelse ligger hos det samarbejdsudvalg eller sikkerhedsudvalg, der vedtager reglementet.

Ad § 3, stk. 2

Samarbejdsforholdene i undervisningsinstitutioner, hospitaler og sociale institutioner er i vidt omfang ud over samarbejdsudvalgsregler reguleret ved andre regelsæt, der inddrager elever, forældre, patienter m.v. Lovforslagets sigte er at inddrage så brede kredse som muligt i udformningen af reglementet vedrørende rygning i den pågældende institution. Hvor sådanne særlige styrelsesregler findes, har behandling i de i henhold til disse nedsatte organer fortrinsret fremfor samarbejdsudvalgsbehandling.

Ad § 3, stk. 3

Under lovforslagets område er medtaget ventelokaler, der er knyttet til praksis, som drives af autoriseret sundhedspersonale, ligesom der eksempelvis findes postindleveringssteder og andre offentlige arbejdspladser med så få ansatte, at der ikke skal etableres samarbejdsudvalg. Vedtagelsen af reglementet skal i disse tilfælde ske ved almindelig afstemning blandt de ansatte om et af ledelsen udarbejdet udkast til reglement.

Ad § 4

Lovforslagets sundhedspolitiske sigte gør det naturligt at lade embedslægeinstitutionen registrere udfærdigelsen af rygereglementerne samt overlade til denne at træffe afgørelse om politianmeldelse for manglende udfærdigelse af reglementet, jf. § 8, stk. 1.

Ad §§ 5-8

Efter lovforslaget skal alle tobaksprodukter forsynes med advarsler. Sundhedsministeriet skal i lyset af de erfaringer, der er gjort i andre lande, i samarbejde med bl.a. Sundhedsstyrelsen og Tobaksskaderådet udarbejde regler om symboler og advarselstekster. Der er tale om en udvidelse i forhold til aftalen mellem Indenrigsministeriet (nu Sundhedsministeriet) og Tobaksindustrien, idet denne aftale kun omfatter danskproducerede cigaretter.

Lovforslaget omfatter alle tobaksprodukter, også importerede produkter. Udenlandske produkter skal forsynes med dansk advarselstekst.

De fleste tobaksprodukter indeholder mere end 4.000 forskellige stoffer. Det vil derfor ikke være muligt at nævne samtlige skadelige stoffer i advarselsteksten. Af hensyn til overskuelighed og oplysningsværdi vil det endvidere være hensigtsmæssigt, hvis advarselsteksten kun gør opmærksom på de væsentligste af de skadelige stoffer. Det drejer sig først og fremmest om indholdet af tjære (kondensat) og nikotin.